

ARKKITEHTUURIPOLITIikka UUDISTUU – VÄLÄHDYKSIÄ TOISESTA APOLI-TYÖPAJASTA: ASUMINEN JA HYVINVOINTI

Uuden arkkitehtuuripolitiikan visiointityö jatkui Helsingin Jätkäsaarella 26.1. järjestetyssä työpajassa. Asumisen tulevaisuutta oli pohtimassa lähes satapäinen osallistujajoukko. Tässä uutiskirjeessä kertaamme alustuspuheenvuorojen teemat sekä pienryhmätyöskentelyn ideat paremmasta asumisesta ja asuntoarkkitehtuurista.

Alustajien esitykset videolla: <http://vimeo.com/demoshelsinki>

Alustajien esitykset kalvoina: <http://www.slideshare.net/DemosHelsinki/tag/apoli>

ALUSTUKSET

Miten syntyy vähähiilistä asuntoarkkitehtuuria? (Marco Steinberg, Sitra)

“Hyvä suunnittelukulttuuri edellyttäisi syvällisempää keskustelua, jaettua asiantuntemusta ja riskinottoa.”

Kaupungit edustavat alle prosenttia maailman pinta-alasta, mutta ne kuluttavat 75 prosenttia kaikesta energiasta ja tuottavat 80 prosenttia maapallon päästöistä. Muutoksia tehdään siis kaupungeissa. On tärkeä ymmärtää kaupungin kaikki palvelut ja struktuurit, jotka vaikuttavat yksilön vähähiilisen elinympäristön ja elämäntavan rakentamiseen.

Vastaavatko asumisen arvot ja viralliset tavoitteet toisiaan? (Sari Puustinen, YTK)

“Asuntopolitiikan viralliset tavoitteet eivät kohtaa asumisihanteisiimme vaikuttavia syviä arvoja. Tämä on yksi syy siihen, että asuntoalalla on vaikea saada muutoksia aikaan.”

Nykyinen asuntojärjestelmä on seurausta vanhoista poliittisista ratkaisuista ja valituista poluista. Vanhat tasa-arvon nimissä ja universalismin periaatteiden määritetyt asumisen ihanteet (kohtuuhintaisuus, urbaani tiiviys ja monimuotoisuus) keskittyvät asunnon ulkopuolisiin arvoihin. Samalla unohdetaan asunnon sisäpuolelle kätkeytyvä elämäntapa ja yksilölliset arvot.

Asumiseen liitetyistä arvoista näyttävät puuttuvan esteettisyys ja arkkitehtuuri. (Rinnastus ravintokeskusteluun: olemme kiinnostuneita rasvojen koostumuksista, emme ruuan ulkonäöstä, mausta tai ruokailuun liittyvistä syvemmistä merkityksistä.)

Onko asuntoarkkitehtuurille tilausta? (Kirsti Siven, Kirsti Siven & Asko Takala arkkitehdit)

“Arkkitehtuurille pitää olla selkeämpi tahtotila ja tilaus, jotta suunnittelusta tulee hyvää jälkeä – laadukkaita asuntoja ja asuinympäristöjä.”

Asuntoarkkitehtuuria luodaan usein ankarammissa olosuhteissa ja niukemmista aineksista kuin esim. julkisia rakennuksia ja asuntoarkkitehtuuri on harvinaista. Asunnon rakennuttaja ei koe arkkitehtuuria tärkeänä. Asuntoarkkitehtuuri ei kuitenkaan ole mikään erillinen arkkitehtuurin laji. Arkkitehtuurille tulee taata suotuisa tahtotila - tilaus - läpi koko suunnittelun ja rakentamisen prosessin. Tilausten puuttumisen ja tiukkojen rakennusmääräysten takia asuntokanta ja kaupunkikuva yksipuolistuvat. Rakennusten määrää tarkasteltaessa asuntoarkkitehtuurin pitäisi olla yleisempää kuin julkisten rakennusten suunnitteluarkkitehtuuri.

Asuntorakennuttajan arki (Jukka Hörkkö, Skanska)

“Kuluttajien odotusten tunnistaminen ja ymmärtäminen on aina vaikeaa.”

Tunnistusta pitää tehdä eri tasoilla, aina maanhankinnasta aluesuunnitteluun ja tuote-suunnitteluun. Valtaosa kuluttajista ilmoittaa haluavansa perusasunnon, joka on helppo myydä eteenpäin. Ympäristövastavuus on neljänneksi tärkein kriteeri, mutta käytännössä on vaikea tietää mitä sillä tarkoitetaan. Myös eri määräykset (mm. energia, turvallisuus, esteettömyys) ohjaavat asumista. Kuluttajien odotusten löytämiseksi ja kohteiden onnistumiseksi tarvitaan yhteistyötä eri tahojen (viranomaiset arkkitehdit, toteuttaja) kanssa.

Asuntosuunnittelun uudet haasteet (tutkija Aleks Neuvonen, Demos Helsinki)

“2000-luvun suurten yhteiskunnallisten haasteiden (energia ja luonnonvarat, ikääntyminen, monikulttuurisuus, yksilöllistyminen) ratkaisut kytkeytyvät asuntopolitiikkaan, suunnitteluun ja rakentamiseen.”

Viime vuosisadalla asumisen ratkaisut kumpusivat yhteiskunnallisten konfliktien ennalta-ehkäisystä. 2000-luvulla yhteiskunnalliset haasteet ja ihmisten toiveet ovat monimuotoistuneet. Synnytetäänkö näihin ratkaisuja suunnittelunkautta? Muuttuvatko asumisen markkinat? Arkkitehtuurilla ja asumispolitiikalla on kaikilla velvollisuus ja mahdollisuus osallistua yhteisten haasteiden ratkaisuun.

PIENRYHMISSÄ IDEOITUA

“Vähähiilisyys tulee olla holistinen lähestymistapa. Niukkenevat luonnonvarat tuovat uusia haasteita yhteiskunnalle ja kaupungeille. Ympäristökysymysten ratkaisemisessa arkkitehteilla ja rakennetun ympäristön suunnittelijoilla on merkittävä rooli.”

“Sosiologit ja fasilitaattorit mukaan tilaus-/tuottamisketjuun! Monipuolistetaan ammattikuntaa ja sallitaan moniäänisyys keskustelussa. Pääsuunnittelija myös kaavoitukseen.”

“Slow design suunnittelun periaatteeksi. Teknologian avulla säästetyn ajan sijoittaminen yhteistyöhön. Ajan ja rahan irtikytkentä.”

“Opitaan vihdoin tuntemaan asiakkaamme! Lisätään kuluttaja- ja arvotutkimusta ja tunnistetaan

asumisen arvoja. Primääritarpeet ovat vain osa asukkaan tarvehierarkiaa. Maahanmuuton ja kansainvälistymisen vaikutukset.”

“Osin tabuihin perustuva ohjausnormisto uusiksi. Konservatiiviset rakennusmääräykset pitää muuttaa joustaviksi ja alueellisesti sovellettaviksi.”

“Asuntoarkkitehtuurin hyödyt esiin pilottihankkeiden ja koerakentamisen avulla. Siirrytään design-arkkitehtuurin korostamisesta arkiympäristön laadunkehittäjäksi ja tarjotaan kuluttajille tuntiperusteista suunnitteluapua.”

“Tuotantorakenteen mekanismit palvelemaan asiakasta. Tilaa myös omatoimiselle rakennuttamiselle. Kehitetään muutostöitä ja remontointia koskevaa rakentamisen liiketoimintaa. Perustetaan nettipohjaisia asuntojen vaihtopörssejä.”

“Pihareformilla houkuttelevia yhteistiloja ja yhteisöllisyyttä. Tarjotaan pelkistettyjä tiloja, joita asukkaat voivat halunsa ja elämäntilanteensa mukaan varustaa ja täydentää vaikkapa lisätilaa vuokraamalla. Tuetaan identiteettiä ja tarjotaan valinnanvaraa profiloimalla asuntoalueita.”

Arkkitehtuuripolitiikan uudistaminen on käynnistynyt ympäristöministeriön johdolla. Työhön osallistuvat myös opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtion rakennustaidetoimikunta. Työpajojen fasilitoinnista vastaa Demos Helsinki.

Apolin verkkosivut: www.apoli.fi > Uuden arkkitehtuuripolitiikan sytykkeiden keruu käynnissä

Facebook: “Uusi arkkitehtuuripolitiikka” -ryhmä

Twitter: #apoli